

Commissie
Overleg en Voorlichting
Milieu luchthaven **Volkel**

Verslag plenaire vergadering COVM Volkel d.d. 12 april 2023 in de gemeente Maashorst

---

Aanwezig:

1	mevr. I. Cortenbach	lid/vz	Provincie Noord-Brabant
2	dhr. J. van de Heuvel	lid	Gemeente Uden
3	dhr. J.T. van Burgsteden	lid	Gemeente Meierijstad
4	mevr. A. Maas	lid	Gemeente Land van Cuijk
5	dhr. J.M. Wijdeven	lid	Omwonende gemeente Maashorst
6	dhr. J. Pijnappels	lid plv	Omwonende gemeente Maashorst
7	dhr. A. van Vught	lid	Omwonende gemeente Land van Cuijk
8	dhr. R. van der Palen	lid plv	Omwonende gemeente Land van Cuijk
9	dhr. R.T. Starrenburg	lid	Omwonende gemeente Gennep
10	dhr. J.L.A. van den Boogaard	lid	Omwonende gemeente Boekel
11	dhr. H. Rodoe	lid	Gemeente Mook en Middelaar
12	dhr. B. Brands	lid	Gemeente Boekel
13	dhr. M. Bovy	lid	Provincie Limburg
14	Itkol R.D.F. Helmhout	lid	CLSK/Bur.Geluidshinder Zonering & Rapportering
15	cmdr J. Van Deventer	lid	Commandant ACC
16	maj A.L.J. Bongers	ondersteuning vliegbasis	Communicatie vliegbasis Volkel
17	maj. P. Sneepels	lid plv	Luchtverkeersleiding vliegbasis Volkel
18	mevr. T. Couwenberg	secretaris	BZK/Rijksvastgoedbedrijf

Afwezig:

dhr. J. Timmermans	lid	Omwonende gemeente Meierijstad
mevr. F. Dingemans	lid	BMF
dhr. P. Stevens	lid	Gemeente Gennep
dhr. R. Broeren	ambtelijke ondersteuning	Provincie Noord-Brabant

Agenda

1. Opening
2. Mededelingen
3. Ingekomen/uitgegane stukken
4. Verslag plenaire vergadering d.d. 12 oktober 2022
5. Inspreker
6. Mededeling Commandant Air Combat Command
7. Klachtenoverzichten/ Rapportages meldingen geluidshinder Q3 en Q4 2022
8. Vragen vanuit gemeente Maashorst
9. Rapport geluidbelasting rondom de vliegbasis Volkel 2022 (NLR)
10. S.v.z. Stuurgroep uitvoering motie geluidsmetnetten/ auditcommissie geluidsmetnet
11. Overgang van Ke naar Lden
12. Evaluatie Luchthavenbesluit
13. Rondvraag
14. Sluiting

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail
tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

1. Opening

De voorzitter heet iedereen welkom.

2. Mededelingen

Bericht van verhindering van de heer Timmermans, omwonende gemeente Meierijstad. Er is een verzoek om in te spreken wat mogelijk gemaakt wordt na agendapunt 4.

3. Ingekomen/uitgegane stukken

De ingekomen stukken onder 2 worden behandeld bij agendapunt 6, het ingekomen stuk onder 3 wordt behandeld bij agendapunt 7 (wordt 9) en de ingekomen stukken onder 4 en 5 worden behandeld bij agendapunt 8 (wordt 10). Het later ontvangen stuk onder 6 zal worden toegevoegd aan de agenda als agendapunt 8.

4. Verslag plenaire vergadering d.d. 12 oktober 2022

Met dank aan de secretaris wordt het verslag vastgesteld.

Ten aanzien van bladzijde 5 merkt de heer Wijdeven op dat de onderwerpen 'Overgang van Ke naar Lden' en 'Evaluatie Luchthavenbesluit' behandeld zouden worden bij agendapunt 10 en 11 maar hiervoor zijn geen stukken toegestuurd. Hij stelt voor dat iemand er nu toelichting op kan geven waarom dat niet is gelukt dan zijn de agendapunten straks zo doorlopen.

Ltkol Helmhout is niet op de hoogte van de laatste stand van zaken van de overgang van Ke naar Lden, wanneer het eventueel gereed zou zijn. Zijn verwachting is dat het dit jaar gereed zal zijn. Zoals al eerder gemeld door zijn voorganger zal er aan de geluidscontouren niets veranderen.

De heer Wijdeven merkt op dat er is toegezegd dat het NLR toelichting (in april) zou komen geven over dit onderwerp. Mocht dit binnenkort kunnen dan stelt hij voor niet te wachten tot de volgende vergadering in oktober.

De voorzitter verzoekt ltkol Helmhout om na te gaan of en wanneer de toelichting gegeven kan worden en afhankelijk van het moment hiervoor de leden van de COVM uit te nodigen. Ltkol Helmhout zal dit doen en zal tevens kijken of het een sessie wordt, zoals in september vorig jaar heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van de evaluatie van het Luchthavenbesluit geeft ltkol Helmhout aan niet op de hoogte te zijn van de laatste stand van zaken. Cmdr Van Deventer zegt een update toe voor de volgende keer. De heer Wijdeven vult nog aan dat het bureau Adecs het rapport bijna gereed had tijdens de vorige vergadering; hij zou het rapport graag ontvangen.

Nader secretaris:

reactie ontvangen van ltkol Helmhout per e-mail d.d. 10-05-2023 "een conceptrapport is aangeboden aan de Bestuursstaf maar we wachten op het definitieve rapport van Adecs. Ik heb deze week gevraagd om een tijdsplan maar daar nog geen antwoord op ontvangen."

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail

tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

Ten aanzien van bladzijde 6 vraagt mevrouw Maas of de ruimte die de geluidscontour van De Peel biedt ook wordt gebruikt voor oefeningen vanuit Volkel. Cmdr Van Deventer antwoordt dat De Peel niet zijn vliegveld is en die ruimte ook niet gebruikt. Ltcol Helmhout vult aan dat er wel oefeningen plaatsvinden maar niet met straalvliegtuigen omdat de baan daar op dit moment niet geschikt voor is. Er vinden sporadisch oefeningen plaats met helikopters.

Actiepunten

AP 9 Ltcol Helmhout meldt dat in het begin van het jaar met een aantal vertegenwoordigers is gesproken hierover. Hier is een aantal punten uitgekomen, deze zal hij nasturen. *

Kort samengevat:

1. er is behoefte aan informatieavonden met betrekking tot geluid, zeker bij grote veranderingen zodat mensen zijn voorbereid op wat er gaat gebeuren;
2. enkele technische opmerkingen ten aanzien van de leesbaarheid van de kwartaalrapportages;
3. het advies om in gesprek te gaan met notoire melders, waarbij hij afhankelijk is van de vertegenwoordigers om met hen in contact te komen.

*Nader secretaris:

onderaan het verslag de punten zoals ontvangen per e-mail d.d. 10-05-2023.

AP11 Ltcol Helmhout stelt voor dit te behandelen bij agendapunt 7 (kwartaalrapportages).

AP12 Afgerond

4. Inspreker

“Ik ben Jürgen Minten, inwoner van Odiliapeel en raadslid in de gemeente Maashorst. Vorig jaar in de vergadering van de commissie heeft de wethouder van de gemeente Boekel, de heer Tielemans, het idee gebracht om samen met de GGD een leefkwaliteitsmonitor op te stellen. Enkele weken na de vergadering bij een bijeenkomst over de F-35 en op het Peels platform heb ik nagevraagd bij de luchtmacht of ze hiermee aan de slag zouden gaan. Beide keren is dit toegezegd. In de vorige vergadering is echter aangegeven dat ze het vergeten waren. Het verbaast me niet dat het ook vergeten is dit in het verslag op te nemen en jullie hebben het verslag allemaal goedgekeurd. ² Als bestuurders zijn jullie nu eigenlijk te laat. Maar als raadslid kan ik in de omgevingsvisie nog wel iets betekenen en wil ik ook de bestuurders vragen om in de omgevingsvisie van hun gemeente een passage over het luchtruim op te nemen en aan de slag te gaan om samen met de GGD een leefkwaliteitsmonitor te ontwikkelen.

Daarnaast wil ik nog benoemen dat men op Vlieland heel veel heeft geoefend op stationaire doelen. In oorlogssituaties bewegen dergelijke stationaire doelen; daarom hebben ze op Volkel de brandweerwagens van een sensor voorzien en daardoor zijn het hier een soort cowboys in de lucht en daar hebben de inwoners last van. Niet zo zeer van het opstijgen en landen. Als je een badkuip vol water hebt, hebben we er geen last van, maar als je er een kleuter in zet begint het te golven en spetteren. Daar wil ik graag aandacht voor vragen en de bestuurders oproepen om hiermee aan de slag te gaan, hierin raden mee te nemen en samen met de luchtmacht tot een compromis te komen voor de minste geluidshinder. Dank voor uw tijd.”

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail
tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

² *Nader secretaris:*

Bij de behandeling van de actiepunten op blz. 2 van het verslag van 12 oktober 2022 staat bij AP11: "Ltkol Hardenbol maakt excuses voor het feit dat hij het rapport nog niet heeft bekeken en heeft beoordeeld op bruikbaarheid. Hij zal dit zo snel mogelijk of anders voor de volgende vergadering doen en vervolgens terugkoppelen."

De voorzitter bedankt voor het inspreken.

Mevrouw Maas geeft aan dat bij de laatste bijeenkomst in Venray is afgesproken dat de GGD's van Friesland, Noord-Brabant en Limburg een rapport zullen opstellen over de gevolgen van de vluchten van de F-35 in heel Nederland. Hiermee wordt voorkomen dat iedere locatie afzonderlijk onderzoek gaat doen.

De heer Van der Palen vraagt waar de COVM naartoe moet als we een integrale vraag behandeld willen hebben. Het zou meer moeten gaan over de kwaliteit dan over de kwantiteit.

De heer Van den Heuvel reageert dat als het gaat over integraliteit hij graag de handschoenen oppakt om bestuurlijk/ambtelijk een rondje langs de velden te maken om te inventariseren hoe integraliteit kan worden gewaarborgd.

Cmdr Van Deventer merkt op dat als het over de F-35 gaat het in ieder geval dezelfde commandant betreft. Ltkol Helmhout vult aan dat hij namens de luchtmacht deelneemt aan alle COVM's als het gaat om geluid. Er gaat dit jaar een evaluatie plaatsvinden van de COVM's en misschien is dat wel het juiste moment om aan te geven dat er behoefte is aan een soort super-COVM, met meer onderwerpen dan alleen geluid en eventueel de structuur aan te passen.

De voorzitter bedankt voor de nadere toelichting.

De heer Wijdeven reageert dat hij voorstander is van het collectief oppakken van onderwerpen, maar de COVM van Volkel en Leeuwarden hebben al een intensieve samenwerking op meerdere gebieden. Daarnaast heeft de GGD een belevingsonderzoek 'geluidhinder en slaapverstoring luchtvaart 2020' verricht dat binnenkort wordt toegelicht via een webinar. Ook is er intensief contact met de commandant waarbij verschillende zaken worden aangekaart en gekeken wordt welke mogelijkheden er zijn om het aantal gehinderden te verminderen.

Mevrouw Maas geeft aan niet te twifelen over de goede samenwerking tussen Leeuwarden en Volkel en waardeert de toezegging van defensie om te kijken naar integraliteit. Zij benadrukt dit omdat in het Land van Cuijk zorgen bestaan over de cumulatieve effecten bij een mogelijk reactivering van De Peel.

6. Mededeling Commandant Air Combat Command (ACC)

"Ik heb de vorige keer beloofd binnen de geluidsruijme te blijven en in dialoog te blijven. Dat is gebeurd. We hebben sinds de vorige vergadering de dorpsraden en auditcommissie op bezoek gehad en tevens zijn de auditcommissies van Leeuwarden en Volkel naar Nieuw-Milligen geweest met onder andere een kijk in de keuken omdat het radarcontrolcentrum hier gevestigd is. Ik hoop op deze manier van elkaar te kunnen leren en dat hier de beste adviezen uit volgen.

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail

tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

**Commissie
Overleg en Voorlichting
Milieu luchthaven *Volkel***

Ik hoorde eerder in deze vergadering dat er behoefte is aan informatiesessies; ik werk daar graag aan mee. Voor ons zou het einde van de zomer hiervoor een logisch moment zijn omdat de F-35 dan een jaar gestationeerd is op Volkel. Daarnaast komt naar verwachting het NLR dan met het rapport waaruit blijkt of geluidsoverlast te beïnvloeden is door het anders vliegen van en naar een vliegbasis.

Dit onderzoek van het NLR is gericht op Leeuwarden maar ik denk dat we er op Volkel ook iets mee kunnen. We zitten nu in de derde fase waarbij in een simulator wordt bekeken of het anders vliegen ook daadwerkelijk haalbaar is. De vierde fase, het in de praktijk vliegen en geluid meten met het geluidsmetnet, kan nu niet worden uitgevoerd vanwege de sluiting van de baan op Leeuwarden. Dat kan pas weer na 25 augustus. Een aantal testen wordt ondertussen wel op Volkel uitgevoerd.

De vorige keer is het gegaan over een goodwillfonds. Wij willen daaraan bijdragen en daar waar mogelijk zorgen we voor interactie met de omgeving. Zo heeft in het najaar het luchtmachtorkest een concert gegeven, we hebben bijgedragen aan sportieve evenementen, kinderactiviteiten en ook met carnaval waren de verenigingen welkom op de vliegbasis.

We zijn verder het aantal F-35's aan het opbouwen, er zijn er nu 11. Volgend jaar oktober stopt het gebruik van de F-16. Vanwege opstartproblemen vliegen we nog niet veel met de F-35. Het is wel interessant te constateren dat het aantal klachten sinds de komst van de F-35 behoorlijk is toegenomen maar er nog maar weinig mee gevlogen is. We hebben het nachtvliegen uitgevoerd, waar we week 11 aan hebben moeten toevoegen.

Afgelopen maanden hadden we vliegtuigen in Polen voor bescherming van het NAVO-luchtruim; die operatie is nu afgerond. Op Leeuwarden is de baan nu dicht en deze toestellen zijn naar Volkel gekomen. De komende weken zullen er daardoor meer vliegactiviteiten met de F-35 zijn. In mei/juni wordt het dan wat rustiger omdat dan een deel van de activiteiten naar Noorwegen/Zweden wordt gebracht. Juli/augustus zullen de activiteiten weer hier plaatsvinden en op 25 augustus is de baan in Leeuwarden weer open waardoor die toestellen teruggaan naar Leeuwarden en een deel van onze activiteiten daar naartoe gaat om de last te verdelen.

In juni komt er nog een grote militaire oefening Adecs, geleid door Duitsland waarbij een deel van het luchtruim boven de Noordzee een deel van het oefengebied zal zijn. Mogelijk dragen we hieraan bij en kan het leiden tot afwijkende openstellingstijden.

De oorlog in de Oekraïne is voor ons 1 uur en 30 minuten hier vandaan, we zien dat het nog steeds voortduurt en we zijn niet zeker dat het niet naar ons toekomt. Dat is de reden dat we iedere dag trainen met zeer professionele mensen, om u veilig te houden. Mijn belofte daarbij is om binnen de geluidsruimte te blijven."

7. Klachtenoverzichten/ Rapportages meldingen geluidshinder Q3 en Q4 2022

Ltkol Helmhout geeft aan dat hem is opgevallen dat, zoals de commandant al gemeld heeft, het aantal klachten in Q3 behoorlijk is toegenomen terwijl de F-35 niet heeft gevlogen. Met behulp van de klachtenrapportage is het niet gelukt om dit te analyseren. In Q4 zie je wel een stabilisatie van het aantal klachten.

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail

tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

**Commissie
Overleg en Voorlichting
Milieu luchthaven *Volkel***

De heer Van der Palen reageert dat het bevestigt dat het wenselijk is om een kwalitatieve analyse mogelijk te kunnen maken. Het gaat niet alleen om het aantal melders maar om de aard van de klachten. Dat geeft de mogelijkheid om beter te sturen.

Ltkol Helmhout begrijpt de opmerking en blikt 10 jaar terug, toen bestond er nog geen klachtensysteem. Het huidige systeem geeft geen mogelijkheden tot analyse en brengt voor de medewerkers van de luchtmacht ontzettend veel werk met zich mee. Hij heeft deze week de toestemming gekregen om de huidige informatie over te dragen aan een extern bedrijf, Casper dat ook het geluidsmeetnet levert. Dit bedrijf heeft een applicatie die de komende tijd gevuld gaat worden; het geeft de melder ook opties om in te vullen. Uiteindelijk zal dit een goede analysmogelijkheid moeten opleveren. Naar verwachting kan de volgende vergadering een demo getoond worden en de wens bestaat dat het per 1 januari 2024 in gebruik kan worden genomen. Pas als er voldoende nieuwe data in staat kan er worden geanalyseerd; mogelijk vanaf medio 2024.

De heer Starrenburg stelt voor dat als het mogelijk is de informatie uit het geluidsmeetsysteem te koppelen aan de klachten. Ltkol Helmhout antwoordt dat dit niet mogelijk is; het geluidsmeetnet kan alleen het geluid meten. Het nieuwe systeem zal wel een binnengekomen melding gaan koppelen aan het radarbeeld wat informatie als een militair of civiel bekend maakt. Ook komt er een nieuw formulier dat eenvoudiger is in te vullen voor iedereen.

De heer Van Burgsteden vreest juist voor wat er komen gaat als de F-35 weinig heeft gevolgen en juist meer gaat vliegen, maar wacht af totdat er een goede analyse gemaakt kan worden. Hij constateert dat zijn gemeente helaas bovenaan de lijst staat in het derde en vierde kwartaal. Kijkend naar de kaartjes ziet hij dat er veel over de kern van Veghel wordt gevlogen en vraagt zich af of daar iets aan veranderd is en of ze meer zuidoost kunnen vliegen.

Ltkol Helmhout reageert dat er bij zijn weten niet anders is gevlogen. Routes worden wel regelmatig geëvalueerd, zo is bijvoorbeeld de F-35 wendbaarder, maar grote veranderingen zijn niet mogelijk omdat het wettelijk niet is toegestaan buiten de contouren te vliegen.

De heer Van der Palen constateert dat er in Q4 veel minder vluchten zijn geweest dan in Q3 terwijl het aantal klachten nagenoeg gelijk is gebleven en vraagt zich af of daar een verklaring voor is. Cmdr van Deventer antwoordt dat het een vrij standaard trend is in de winter vanwege het avondvliegen en dat zit in Q4. De heer Van der Palen geeft aan dat hij ten opzichte van vorig jaar ziet dat in alle kwartalen het aantal klachten is toegenomen. Cmdr Van Deventer deelt de zorg en wil ook graag een kwalitatieve analyse. De auditcommissie kan daar waarschijnlijk wat over melden, gezien hun verslag. Hij hoopt dat er punten uitkomen waarmee de vliegbasis het draaglijker kan maken.

De heer Van Vught, wonend in Mill, vertelt dat er voorheen 2 vliegtuigen achter elkaar opstegen en dat het er nu vaak 4 zijn en dat geeft meer hinder. Cmdr Van Deventer legt uit dat 4 vliegtuigen een normale militaire formatie is waar men ook mee moet oefenen. In het begin waren die 4 vliegtuigen er niet.

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail
tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

8. Vragen vertegenwoordiging gemeente Maashorst

De voorzitter geeft aan dat het nagekomen stuk van de heer Wijdeven en Pijnappels wordt behandeld. Het betreft 3 vragen geformuleerd na contact met een omwonende.

Vraag 1: is of wordt er nagedacht over het stationeren van F-16 en F-35 elders in Europa waar meer ruimte is en dus minder overlast voor de inwoners? Is dit als lid van de NAVO bespreekbaar en mogelijk een reële optie?

Antwoord cmdr Van Deventer:

Wij zijn hier om jullie hier te beschermen, een deel van de taakstelling is in Nederland, zoals het Nederlandse luchtruim beschermen. We doen zo veel wat we kunnen in het buitenland.

Vraag 2: is het mogelijk de aanvliegmanoeuvre en landing anders en bijvoorbeeld op grotere hoogte in te zetten?

Antwoord cmdr Van Deventer:

Het komen aanvliegen met 4 vliegtuigen boven de baan, de formatie opbreken om vervolgens een 'rondje te vliegen' is voor ons de snelste manier om 4 vliegtuigen aan de grond te krijgen. Dit geeft de minste overlast en daarnaast heeft het te maken met het drukke luchtruim.

Vraag 3: kan uitgelegd worden waar dit mee te maken heeft en of hier ook op gehandhaafd wordt?

Antwoord cmdr Van Deventer:

De realiteit is dat niet iedere vlieger en niet iedere situatie hetzelfde is; hoe je precies landt heeft te maken met wind en gewicht maar ook met personen waardoor op kleine details verschillen mogelijk zijn en niet iedere landing precies hetzelfde is.

De heer Pijnappels reageert op de gegeven antwoorden.

Vraag 1: is in NAVO verband ook gekeken meer centraal stationeren of in minder druk bevolkte gebieden?

Vraag 2: het antwoord is voor mij niet helemaal duidelijk, kan door het drukke luchtruim het uit elkaar gaan niet op grote hoogte?

Vraag 3: ik snap de verschillen maar als ik de reacties uit de omgeving hoor zijn de verschillen extreem en zouden ze denk ik kleiner kunnen zijn.

Cmdr Van Deventer verduidelijkt de antwoorden.

Vraag 1: ik ben niet bekend met NAVO-plannen om het vanuit dat perspectief te kunnen zeggen. NAVO en Nederland zijn na de situatie rond de Oekraïne wel bezig met de vraag waar we de nodige groei kwijt kunnen, dat zal in het ene land makkelijker kunnen dan in het andere.

Vraag 2: het luchtruim is in Nederland inderdaad te druk om op 6 km hoogte op te splitsen en een voor een te landen. De formatie blijft bij elkaar totdat communicatie met de eigen verkeerstoren plaatsvindt.

De heer Pijnappels vraagt ten aanzien van vraag 3 aandacht om de verschillen en overlast zo klein mogelijk te laten zijn.

Cmdr Van Deventer meldt dat hij continue in dialoog is met de vliegers. Ze snappen de effecten op de omgeving, maar de omstandigheden moeten niet onderschat worden en de opdracht is om het toestel veilig aan de grond te zetten. Het moet nog verder bekeken worden, maar het lijkt erop dat als vliegers zelf de gashendel bedienen er minder geluid ontstaat dan wanneer het automatisch wordt gedaan.

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail

tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

De heer Starrenburg constateert dat er onduidelijkheid is over het formatievliegen en dat het wenselijk is dat de vliegbasis Volkel het oppakt om toe te lichten in de omgeving en niet de heer Van Vught in alleen Mill. De heer Van Vught is het hiermee eens en cmdr Van Deventer geeft aan bereid te zijn dit in Mill te toe te lichten.

9. Rapport geluidbelasting rondom de vliegbasis Volkel 2022 (NLR)

De heer Wijdeven merkt op dat de contour van de jaarberekening van 2022 heel dicht bij de grens ligt terwijl er nog niet veel met de F-35 is gevlogen. Het lijkt hem goed dat de commandant in de gaten houdt dat de contouren niet worden overschreden. Cmdr Van Deventer reageert dat het zijn continue aandacht heeft, dat ze het monitoren in een systeem ongeveer een maal per maand. Momenteel doet hij dat wekelijks en wordt er strak op gestuurd vanwege o.a. de extra toestellen uit Leeuwarden.

10. Stand van zaken Stuurgroep uitvoering motie geluidsmetnetten/ auditcommissie geluidsmetnet

De heer Starrenburg bedankt de auditcommissie voor het rapport. Hij vraagt zich af hoe de gemiddelden in dB(A) in de tabellen worden bepaald en wat een waarde van 110 dB(A) betekent voor de gezondheid van mensen.

De heer Smits van de auditcommissie merkt op dat er een toename van het aantal klachten is in Veghel maar dat geldt ook voor Odiliapeel. Gerelateerd aan het aantal inwoners per dorp is het aantal klachten in Odiliapeel nog veel meer toegenomen. De heer Van Burgsteden geeft aan dat Veghel groot is maar het gaat over wijk 't Ven en die is in grootte vergelijkbaar met Odiliapeel.

De heer Smits reageert nog op de vraag van de heer Starrenburg ten aanzien van de piek van 110 dB(A) dat dit gemeten is op de contourmeetpunten en deze staan ongeveer 200 meter tot 400 meter van de startbaan af. Hier worden de hoogste pieken gemeten en woont een beperkt aantal mensen. Bij de start blijkt het geluid van de F-35 gemiddeld 5 dB(A) hoger te liggen, bij de landingen valt op dat bij Mill de F-35 meer geluid produceert dan de F-16.

Voor wat betreft het hanteren van het gemiddelde in dB(A) heeft de auditcommissie nagevraagd bij het NLR of dit zo berekend mag worden; dit mag omdat het metingen zijn die niet gelijktijdig plaatsvinden.

De heer Van den Heuvel bedankt de commissie voor het verrichte werk. Hij vraagt zich af of er ook een formele reactie van defensie volgt op de berekeningen, of er een goede samenwerking bestaat en ondersteuning gegeven wordt die nodig is. De heer Smits bevestigt dat er een goed contact is en ook medewerking wordt verleend die nodig is. Ook worden ze goed geholpen door de Stuurgroep.

Cmdr Van Deventer vult aan dat het uiteindelijk de bedoeling is dat de auditcommissie autonoom functioneert en rapporteert aan de COVM; de COVM is verantwoordelijk om een goede partner voor de auditcommissie te zijn.

De heer Van den Heuvel heeft ook in het rapport gelezen dat de auditcommissie adviseert om nog 5 jaar de metingen in Ke en Lden uit te voeren en wil graag weten hoe de andere leden daar tegenaan kijken en of dit voor extra werk zorgt. De heer Smits reageert dat het op dit moment goed te doen is om ze naast elkaar te leggen omdat ze door Casper beide worden berekend.

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail
tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

De heer Smits merkt nog op dat er 2 mobiele meetpunten zijn die vrij inzetbaar zijn; dit is de afgelopen tijd ook gebeurd in Mariaheide en bij het tuincentrum.
De heer Van Burgsteden meldt wijk 't Ven in Veghel graag aan voor een mobiel meetpunt.

Mevrouw Maas ziet op de kaart met vliegbewegingen in het rapport dat er een extra lus over Wilbertoord wordt gevlogen maar in de berekening van het NLR lijkt dat geen invloed te hebben en vraagt of daar een verklaring voor is. De heer Smits geeft aan dat het rondjes betreft die gevlogen moeten worden als 4 toestellen terugkomen en een voor een landen. Cmdr Van Deventer bevestigt dat dit te maken heeft met het eerder benoemde opsplitsen van de toestellen om een voor een te kunnen landen.
Ltkol Helmhout vult aan dat ook deze extra rondjes door het NLR worden meegenomen in de berekening van de geluidsbelasting.

Ten aanzien van het ingekomen stuk 'Taken en verantwoordelijkheden van de auditcommissie' geeft de heer Wijdeven aan dat het tot stand is gekomen in samenspraak met Leeuwarden.

11. Overgang van Ke naar Lden

De voorzitter meldt dat dit agendapunt is behandeld bij de bespreking van het verslag.

12. Evaluatie LHB

De voorzitter meldt dat dit agendapunt is behandeld bij de bespreking van het verslag.

13. Rondvraag

De heer Wijdeven heeft 2 vragen:

1. Er is een hondenkennel aanwezig op de vliegbasis. De honden maken om 7.00 uur al veel lawaai waar omwonenden last van hebben. Er is toegezegd dat hier iets aan gedaan gaat worden. De bewoners willen graag weten of er op korte termijn ook daadwerkelijk maatregelen genomen gaan worden.

Cmdr Van Deventer reageert dat hij na de vorige vergadering hierop is aangesproken, de situatie heeft uitgezocht en daarna ook een brief heeft gestuurd met de status. De tijdslijn heeft hij nu niet scherp maar het probleem is bekend. De heer Wijdeven spreekt de verwachting uit dat als de opvolger van de heer Kwast bekend is dit opgepakt gaat worden zodat de overlast kan worden verminderd.

2. In Leeuwarden is door de commandant gesproken over het terugdringen van geluid rond scholen. Hij roept de gemeenten hier op om te inventariseren wat de speeltijden zijn van de scholen om te kijken of daar rekening mee gehouden kan worden.

De voorzitter vraagt de secretaris of de vraag kan worden uitgezet bij de gemeenten.

De heer Rodoe begrijpt het verzoek maar ziet voor zijn gemeente niet de noodzaak om daar op dit moment in te voorzien. Er zijn geen klachten vanuit zijn gemeente en verwacht niet dat zijn gemeente daarop in zal gaan.

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail

tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

**Commissie
Overleg en Voorlichting
Milieu luchthaven *Volkel***

De heer Van den Heuvel meldt dat in januari een onderzoek is uitgekomen van de TU Delft dat depositie van stikstof van vliegtuigen in de praktijk veel hoger blijkt te zijn dan in de rekenmodellen wordt meegenomen. Hij vraagt defensie of verwacht kan worden dat er eerlijk en kritisch gekeken wordt naar de depositie van stikstof in deze regio en of de lijnen naar het Rijk hierover worden benut.

Ltkol Helmhout antwoordt dat hij technisch niet voldoende afweet van stikstof. Hij geeft aan dat bij het maken van het Luchthavenbesluit voor De Peel defensie berekeningen laat uitvoeren voor stikstof, zowel lucht- als grondgebonden. Daarnaast zijn er bij het ministerie omgevingsmanagers aangesteld om dit soort dossiers te bewaken. Het onderwerp heeft de aandacht en hij roept op om bij de evaluatie van de COVM dit ook te melden zodat misschien in de toekomst een expert kan aansluiten.

De heer Van der Palen zou graag zien dat de drie onderwerpen die besproken zijn structureel terugkomen op de agenda bijvoorbeeld bij de kwartaalrapportages:

1. status rond de kwalitatieve analyse/ nieuwe applicatie,
2. super-COVM,
3. gezondheid, stikstof en andere aspecten.

De voorzitter besluit na instemming van de leden dat dit in het vervolg op de agenda komt te staan.

14. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

De volgende vergadering vindt plaats op 12 oktober in de gemeente Meierijstad.

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail

tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl

Actiepuntenlijst n.a.v. plenaire vergadering d.d. 12 april 2023

Actie-punt	Vergadering	Agenda	Actie	Actienemer	Afge-daan
9	6-4-2022 12-10-2022 12-4-2023	6 4, 6, 12 4	Evalueren gebruik klachtenoverzichten in Excel-formaat	commissie	X
11	6-4-2022 12-10-2022	12 4	Beoordelen mogelijkheden te gebruiken pilot (app) voor komst F-35	CLSK	
13	12-4-2023	4	Svz overgang Ke naar Lden/toelichting NLR?	CLSK/Ltkol Helmhout	
14	12-4-2023	4	Svz evaluatie Luchthavenbesluit	CLSK/Commander Van Deventer	
15	12-4-2023	13	Vragen speeltijden scholen ter inventarisering	secretaris	
16	12-4-2023	13	Toevoegen 3 punten aan agenda	secretaris	

Nadere informatie per e-mail ontvangen van ltkol Helmhout ten aanzien van AP 9 (zie agendapunt 4), de evaluatie van de klachtenoverzichten.

“Dit zijn de drie punten die zijn besproken:

1. Communicatie! Het organiseren van een aantal informatieavonden per jaar geeft omwonenden inzicht in geluidsthema's. Thema's als meldingsproces, geluidsmmeetnet, COVM en geluidbelasting moeten worden besproken.
2. In het kwartaalrapport staat een afbeelding die betrekking heeft op de vliegprofielichtheid rondom een luchthaven. Als disclaimer moet worden vermeld dat alleen de vluchten zichtbaar zijn die worden gezien door de secundaire radar dus transponder voeren. (Dit is inmiddels aangepast).
3. Notoire melders: ga in gesprek met deze mensen samen met een COVM lid. De wijkvertegenwoordigers in het COVM zijn bekend met lokale omwonenden en zij kunnen een analyse maken waar er kansen liggen om in gesprek te gaan of juist niet. Wel moet duidelijk worden met welk doel het gesprek plaatsvindt en het initiatief om het gesprek aan te gaan ligt in de basis bij de COVM. CLSK zal ondersteuning bieden met toestemming van de commandant van het betreffende CLSK-onderdeel.”

Secretariaat

postadres
postbus 16169
2500 BD Den Haag
e-mail
tanja.couwenberg@rijksoverheid.nl